

был описан во многих научно-фантастических романах: например, в «Священном огне» Брюса Стерлинга или в «Видоизменённом углероде» Ричарда Моргана. 5) Полигосударство или государство на выбор. Идея, придуманная Заком Уинерсмитом. Полигосударство – это геополитический субъект, в рамках которого может существовать сразу несколько государственных строев, не привязанных к географическим границам. 6) Города – государства. Некоторые эксперты считают, что технологии развиваются так, что отдельным городам в скором времени будет выгоднее перейти на самообеспечение и не получать электричество от больших станций, находящихся на большом расстоянии от них: вслед за такой автономностью с большой вероятностью придёт политическая автономность. 7) Киберократия или власть информации. Форма государственного правления, основанного на эффективном использовании информации. 8) Униократия или коллективное сознание. Вид государственного правления, для осуществления которого требуется невероятный прогресс: при униократии всей нашей планетой будет править единый роевой интеллект, коллективный человеческий разум, соединяющий в себе сознание всех людей с помощью телепатии или технологий. 9) Автократия искусственного интеллекта. Если человечеству удастся создать достаточно мощный искусственный интеллект, например, внутри компьютера, не исключено, что этот компьютер установит мировой порядок, которым сам и будет управлять. 10) Ноократия или власть самых умных. Ноократия – вид политического устройства, основанного на «приоритете человеческого разума», была предложена ещё в начале 20-го века учёным Владимиром Вернадским (тем самым, что придумал понятие «ноосфера»). В конструкциях утопий репрезентируется стремление к формированию идеального общества, отражающего желание о правильном справедливом мире.

Долідзе К.
НТУ «ХП»

СЕРГІЙ БОРИСОВИЧ КРИМСЬКИЙ – ВИДАТНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛОСОФ

Особливість української філософії полягає в тому, що вона не презентує себе систематизовано, стрункими теоріями та доказами, за винятком, звичайно, деяких представників академічної філософії. Історично вона вплітається в творчість письменників і поетів, полемічну думку українського ренесансу, реформаторські ідеї братських шкіл. Українська філософія, як ніяка інша відображує духовно-практичну історію нації, характер ментальності етносу, оригінальність її соціокультурного фону. Вона як українська мова: багата й квітуча.

Сергій Борисович Кримський був одним із найвидатніших представників сучасної філософії, лауреат багатьох премій, зокрема, Шевченківської премії (2005 рік). Недооцінений, як і більшість великих людей за життя, С. Б. Кримський помер у 2010 році так і не закінчивши свої останні творіння. Усі, хто його знав, дивувалися не лише широті його гуманітарних, в тому числі, філософських знань, а й дивовижній ерудиції в усіх наукових галузях. Висока культура, людяність, особиста відповідальність за все, що відбувається у світі, країні, інституті, особистій долі, непідробна увага до кожної людини, бажання допомогти, стимулювати до саморозвитку, підтримати в складних ситуаціях створили той авторитет, який справді мав Сергій Борисович. Він виховав кілька поколінь філософів, лишаючись для всіх світилом-поводирем у пошуках істини.

Народився філософ у 1930 році на Донеччині, в Артемівську. Закінчив філософський факультет Національного університету ім. Тараса Шевченка 1953 року. З 1957 року працював в Інституті філософії НАН України, де пройшов усі посади — від молодшого лаборанта до завідуючого відділом.

Розповідають, що його лекції в університеті відвідували навіть затяті прогульники. Ймовірно, їм все-таки було необхідне енергетичне підживлення від цієї надзвичайно інтелектуальної і талановитої людини. На лекцію варто було ходити навіть заради того, щоб побачити його на власні очі. С. Б. Кримський абсолютно відрізнявся від стереотипного об-

разу вченого, що постає в уяві таким собі скорботним шукачем істини, котрий намагається розкопати філософський камінь, а розкопавши, сідає на нього зверху, підперши підборіддя рукою і сумовито завмирає у багатозначній позі, немов знаменитий роденівський «Мислитель». Мене особисто найбільше вразив один влучний вислів автора. Розмишляючи про духовність сучасної людини, С. Б. Кримський сказав: «Так виходить, що я одразу даю поняття духовності. Духовність – це завжди ціннісне домобудування особистості. Це є той нескінченний шлях до формування свого внутрішнього світу, який дозволяє людині не залежати повністю від контексту, зовнішнього життя, тобто залишатись тотожним самому собі». Тотожності собі добивається одна людина, ціла нація. Уся українська філософія йшла до розуміння індивіда, його серця, його духовності, а Сергій Борисович Кримський сформулював її так влучно і зрозуміло для будь-якої людини. Так що ж можна сказати про легендарного філософа, роздуми якого тісно вплітаються в плин української філософії? Він зробив помітний внесок у розробку логіки наукового дослідження та культурологічного підходу до з'ясування філософських проблем. Окрім того, цей науковець будував істинно українську філософію, розвиваючи ідеї архетипу української нації, її ментальності, мови. Однак щоб зрозуміти філософа не вистачить звичайних характеристик: його відображенням є його праці, його науковий доробок.

У одному з численних некрологів, присвячених видатному вченому зазначалося: «Сергій Кримський належав до тієї когорти інтелектуалів, які не змиряються з абсурдами і бояться, як казав сам Філософ, пропустити підтримкою народження нових істин. Він був Особистістю й Вченим, чий авторитет не потребував казенних звань і мішури регалій». Мирослав Попович, сучасний український філософ, казав про роботу С. Б. Кримського: «Як охарактеризувати царину філософії, що їй присвячено творчі зусилля Сергія Кримського? Можна сказати, що це – філософія науки. Але з таким же правом можна твердити, що це – філософія культури. Я не прагнув би до якихось остаточних дефініцій і обмежився б уточненням: у С. Б. Кримського – не просто філософія науки, а філософія науки як культури. Сергій Борисович пропонує нам цілісну концепцію людини

як носія та осередку культури, куди органічно входить і антропологічна позиція».

Египко Е.
БелГТУ им. В.Г. Шухова

ЗНАНИЕ И ПОНИМАНИЕ

Знание – результат процесса познания, постижения действительно-го мира человеком, адекватное отражение объективной действительности в сознании в виде создаваемых в процессе познания представлений, понятий, суждений, теорий, выявленных и освоенных законов и принципов организации вещей, картин мира в целом. Философское знание имеет свою систематизацию: она начала зарождаться еще в период античности. В IV в. до н. э. стоики разработали схему, которая с некоторыми коррективами актуальна и на сегодняшний день: философия берет свое начало из логики, далее следует физика как учение о природе, затем – этика как учение о человеке, путях достижения мудрой и осмысленной жизни. В XVII в. повышенное внимание уделяется гносеологии – теории познания. В понимании того века данная наука была шире логики, поскольку рассматривала наряду с абстрактно-теоретическим и чувственный уровень познания. Обособленно от физики возникает онтология, а сам термин «физика» приобретает совершенно другой смысл в связи с образованием специально-научного, опытного знания. В философском знании выделяются такие основные элементы:

1) Путем осмысления природы и Вселенной возникает онтология как учение о бытии. Здесь рассматриваются проблемы бытия и небытия, материального и идеального бытия, бытия природы, общества и человека.

2) Философское осмысление истории и общества в целом формирует следующие дисциплины: социологию, социальную философию, философию истории, философию культуры, аксиологию.